

**INFORMACJA DOT. PROCEDURY UDZIELANIA NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ,
NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO ORAZ NIEODPŁATNEJ MEDIACJI
w 2026 ROKU**

We wszystkich punktach tj. w punkcie w Pułtusku, w punkcie w Gminie Pokrzywnica, w punkcie w Gminie Gzy oraz w punkcie w Gminie Świercze udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, poradnictwo obywatelskie oraz nieodpłatna mediacja.

Osoby udzielające porad prawnych posiadają odpowiednie kwalifikacje uprawniające do prowadzenia mediacji.

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty.

Zapisy odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Starostwa Powiatowego w Pułtusku tj. 8.00 – 16.00. Do dokonywania zapisów został wyznaczony specjalny numer telefonu: **23 306-71-14.**

Dokonując zgłoszenia telefonicznego pod ww. numer telefonu osoba uprawniona informuje o wyborze sposobu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej albo świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego osobiście w punkcie lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługują osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą.

Osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, składa oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Oświadczenie składa się osobie udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w formie pisemnej – w przypadku korzystania z pomocy w punkcie, oraz formie ustnej – w przypadku korzystania z pomocy za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Osoba korzystająca z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej dodatkowo składa oświadczenie o niezatrudnianiu innych osób w ciągu ostatniego roku.

W przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, po otrzymaniu od Starosty drogą elektroniczną danych kontaktowych osoby uprawnionej, porozumiewa się z nią w umówionym terminie. W przypadku braku kontaktu z osobą uprawnioną w czasie wyznaczonym na przeprowadzenie wizyty, nie wcześniej niż po podjęciu co najmniej dwukrotnej próby kontaktu, w odstępie nie krótszym niż 5 minut, osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zamieszcza w systemie teleinformatycznym informację o nieprzybyciu osoby uprawnionej na wizytę.

W przypadku stwierdzenia, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości lub w części przez udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość z uwagi na konieczność przeprowadzenia bezpośredniej analizy dokumentów, osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może uzależnić udzielenie porady od osobistego stawiennictwa osoby uprawnionej w punkcie pomocy prawnej na wybrany przez nią dyżur lub zarekomendować osobie stawiennictwo w punkcie najbliższym miejsca zamieszkania osoby uprawnionej.

W przypadku stwierdzenia przez osobę udzielającą pomocy, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie ma wyłącznie charakteru prawnego, osoba udzielająca pomocy informuje osobę uprawnioną o możliwości uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście sporządzonej przez Starostę.

Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się poza punktem tj. przez zorganizowanie wizyty w miejscu zamieszkania tych osób lub w miejscu wyposażonym w urządzenie ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się, lub miejscu, w którym zapewnia się możliwość skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego lub innym miejscu dostosowanym do potrzeb osób uprawnionych, po umówieniu terminu wizyty, wskazując preferowany sposób udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej. W przypadku umawiania wizyty poza punktem osoba ta

wskazuje okoliczności uzasadniające taką wizytę oraz informuje o dostępnych jej środkach porozumiewania się na odległość.

Osoba głucha, niedosłyszająca lub głuchoniewidoma, chcąc skorzystać z usługi tłumacza języka migowego podczas świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej powinna zgłosić chęć skorzystania z usługi tłumacza, ze wskazaniem wybranej metody komunikowania się, co najmniej na 3 dni robocze przed skorzystaniem z pomocy prawnej wraz z określeniem w jaki sposób i w jakim zakresie Starostwo ma udzielić osobie pomocy. Starostwo Powiatowe w Pułtusku realizując zapisy ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się, umożliwia osobom głuchym lub słabosłyszącym korzystanie z pomocy tłumacza języka migowego online. Skorzystanie z usługi jest bezpłatne.

W przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego Starosta może ustalić, że udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego następuje wyłącznie za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- poinformowanie osoby fizycznej - osoby uprawnionej, o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowo administracyjnym, lub
- wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, lub
- sporządzeniu projektu pisma w sprawach, o których mowa w powyższych punktach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym, lub
- nieodpłatną mediację, lub
- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowoadministracyjnym oraz

poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.

Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela osobiście adwokat lub radca prawny.

W punktach powierzonych do prowadzenia organizacji pozarządowej, pomocy prawnej może udzielać także:

- doradca podatkowy - w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- osoba, która – ukończyła wyższe studia prawnicze i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej, – posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie w wykonywaniu wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej, – korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych, – nie była karana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
- mediator w zakresie nieodpłatnej mediacji.

W przypadku świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez osoby niebędące adwokatem lub radcą prawnym, osoba uprawniona przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej składa pisemne oświadczenie, że jest świadoma uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej od osoby niebędącej adwokatem, radcą prawnym albo doradcą podatkowym.

NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje również nieodpłatną mediację.

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie może świadczyć osoba, która:

- posiada wykształcenie wyższe,

- ukończyła z oceną pozytywną szkolenie z zakresu świadczenia poradnictwa obywatelskiego, zwane dalej "szkoleniem", albo posiada doświadczenie w świadczeniu poradnictwa obywatelskiego i uzyskała zaświadczenie potwierdzające posiadanie wiedzy i umiejętności w tym zakresie wydane przez podmiot uprawniony do prowadzenia szkolenia oraz kursu doszkalającego, o którym mowa w art. 11a ust. 2 ustawy,
- korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- nie była karana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

NIEODPŁATNA MEDIACJA

Jest metodą rozwiązywania sporów, w której neutralna i bezstronna (zaakceptowana przez obie strony sporu) osoba trzecia, pomaga w komunikacji, określeniu interesów i kwestii do dyskusji oraz stara się doprowadzić do wspólnie akceptowalnego porozumienia. Proces ten ma charakter dobrowolny, nieformalny oraz poufny. Mediację można prowadzić w wielu sprawach np. cywilnych, karnych, nieletnich, gospodarczych.

Nieodpłatna mediacja obejmuje:

- poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających;
- przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji;
- przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej;
- przeprowadzenie mediacji;
- udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem.

Nieodpłatna mediacja nie obejmuje spraw, w których:

- sąd lub inny organ wydały postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego;
- zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Nieodpłatna mediacja może być prowadzona pomiędzy stronami dążącymi do polubownego rozwiązania sporu. Stroną inicjującą przeprowadzenie nieodpłatnej mediacji może być wyłącznie osoba uprawniona. Nieodpłatną mediację prowadzi mediator.

Mediatorem może być osoba wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, lub wpisana na listę mediatorów prowadzoną przez organizację pozarządową w zakresie swoich zadań 6 statutowych lub uczelnię, o której mowa w ustawie z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego, o której informacje przekazano prezesowi sądu okręgowego.

Nieodpłatnej mediacji, w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 (tj. przeprowadzenie samej mediacji), nie może prowadzić osoba, która w sprawie którejkolwiek ze stron uprzednio świadczyła pomoc prawną lub poradnictwo obywatelskie, była świadkiem, wydawała opinię, sporządzała wywiad środowiskowy lub prowadziła terapię, a także osoba, co do której zachodzi okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jej bezstronności, z wyłączeniem udzielania pomocy, w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1. W takim przypadku mediator odmawia przeprowadzenia nieodpłatnej mediacji, informując osobę uprawnioną o możliwości skorzystania z nieodpłatnej mediacji prowadzonej przez innego mediatora w tym samym punkcie lub innych punktach, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

W zależności od bieżącego zapotrzebowania na nieodpłatną mediację w punkcie:

- organizuje się spotkanie z mediatorem poświęcone nieodpłatnej mediacji w zakresie, o którym mowa w art. 4a ust. 1 pkt 4 ustawy¹ q, z tym że czas trwania jednego spotkania z mediatorem podczas dyżuru nie może przekroczyć połowy czasu trwania dyżuru lub
- kieruje się osobę uprawnioną na dyżur, którego specjalizację określono jako nieodpłatna mediacja, odbywający się w innym punkcie, pod warunkiem, że na terenie danego powiatu taki dyżur został zorganizowany.

EDUKACJA PRAWNA

Edukacja prawna świadczona będzie przez **Stowarzyszenie Obywatelskiej Pomocy Prawnej**.

Obejmuje ona działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o:

- prawach i obowiązkach obywatelskich;
- działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej;
- mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów;
- możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa;
- dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zadania w ramach edukacji prawnej mogą być realizowane w formach, które w szczególności polegają na opracowaniu informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianiu informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.